

Enligt sändlista

Skötselplan samt komplettering av reservatsbeslut för Ändsjöns naturreservat, Östersunds kommun

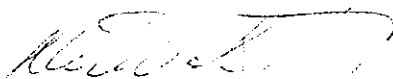
./.
Länsstyrelsen har upprättat bifogad skötselplan, Statens naturvårdsverk, skogsvårdsstyrelsen och Östersunds kommun har yttrat sig.

Länsstyrelsen fastställer skötselplanen med stöd av 9 § naturvårdsförordningen. Fastställelsen innebär bl a att naturvårdsförvaltningen övergår från skogsvårdsstyrelsen till Östersunds kommun.

Länsstyrelsen beslutar samtidigt, med stöd av 9 § naturvårdslagen, att markägare och innehavare av särskild rätt till marken förpliktas tåla att följande anordningar utförs och åtgärder vidtas för att tillgodose ändamålet med reservatet, nämligen:

1. Utmärkning och upplysning om reservatet.
2. Utförande och underhåll av anläggningar och anordningar för allmänhetens friluftsliv nämligen parkeringsplatser, stigar och fågeltorn enligt bifogad skötselplan.

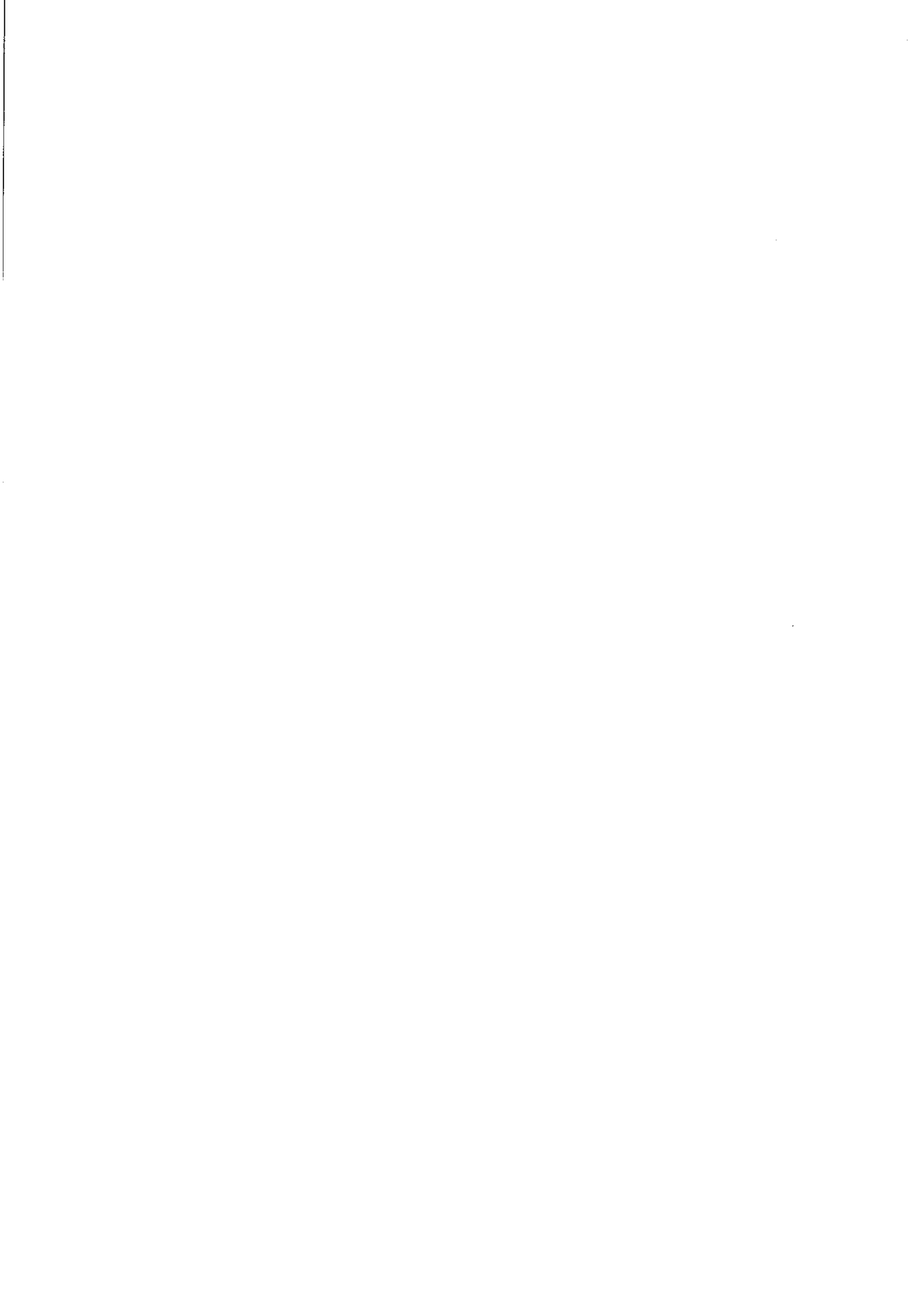
./.
Detta beslut kan överklagas till miljö- och energidepartementet, se bilaga.

Mats Deltin

Olof Ternström

Sändlista

Statens naturvårdsverk + 2 ex skötselplan
Skogsvårdsstyrelsen
Östersunds kommun + 5 ex skötselplan
Berörda markägare enligt förteckning + 1 ex skötselplan
Reservatspärmen + 1 ex skötselplan

SKÖTSELPLAN för

Ändsjöns naturreservat

Östersunds kommun, Jämtlands län

Naturvårdsförvaltare: Östersunds kommun

Planen fastställd 1988-01-08 av länsstyrelsen i Jämtlands län efter samråd med statens naturvårdsverk.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SID

	FÖRORD	1
I.	ALLMÄN BESKRIVNING	1
	1. ADMINISTRATIVA DATA	1
	2. GRUND FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER	1
	3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN	3
	Naturförhållanden	
	Markanvändning	
	Störningskänslighet	
	Inventeringar m m	
II.	PLANDEL	4
	1. ÖVERGRIPANDE MÅL	4
	2. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN	4
	Skötsel av skogsmarken	
	Skötsel av jordbruksmarken	
	Skötsel av vattenområdet	5
	3. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV	6
	Friluftsanordningar	
	Renhållning	7
	Information	
	Övrigt	
	Utmärkning av naturreservatets gräns	
	4. TILLSYN	7
	5. DOKUMENTATION	7
	6. REVIDERING AV SKÖTSELPLANEN	8
	7. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN	8
	Ekonomisk utredning	
	Finansiering av naturvårdsförvaltningen	

BILAGOR

Karta, skala 1:10 000
 Skötselplanekarta 1, skala 1:10 000
 -"- 2, -"-
 Fastighets- och markägarförteckning
 Dokumentationsblankett
 Ekonomisk utredning

FÖRORD

Denna skötselplan har upprättats år 1986 av länsstyrelsen i Jämtlands län. Skötselplanen består av två delar:

1. Allmän beskrivning
2. Plandel

I. ALLMÄN BESKRIVNING

1. ADMINISTRATIVA DATA

<u>Skyddsform</u>	Naturresevatet
<u>Objektnummer</u>	23 02 017 003
<u>Beslutsdatum</u>	1975-12-15
<u>Kommun</u>	Östersund
<u>Registerområde</u>	Frösö socken
<u>Läge</u>	Frösön Topografiska kartbladet 17 D SO Ekonomiska kartbladet 194 17
<u>Areal</u>	97 ha
därav landareal	64 ha
<u>Fastigheter</u>	Se bilaga
<u>Markägare</u>	---
<u>Naturvårdsförvaltare</u>	Östersunds kommun

2. GRUND FÖR BESLUTET SAMT FÖRESKRIFTER

Grund för beslutet

"Reservatet syftar till att skydda fågellivet i sjön samt att tillgodose allmänhetens behov av områden för friluftslivet".

Föreskrifter

Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär
2. utan länsstyrelsens tillstånd uppföra helt ny byggnad
3. utan länsstyrelsens tillstånd avverka skog eller skogsodla
4. jaga

Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. störa djurlivet (t ex genom att från nära håll fotografera fågelliv, lya, gryt eller motsvarande eller klättra i boträd, bortföra eller skada fågelägg eller bo)
2. gräva upp buskar, örter, gräs, mossor eller lavar
3. färdas på sjön under den tid den är isfri
4. göra upp eld annat än på särskilt anvisade platser
5. framföra motordrivet fordon annat än i samband med områdets skötsel
6. vidta åtgärder som strider mot syftet med reservatet.

I övrigt erinras om vissa allmänna gällande bestämmelser såsom förbud mot att

1. skräpa ned utomhus, vare sig inom naturen eller inom bebyggda områden, med plåt, glas, plast, papper, avfall eller annat (23 § naturvårdslagen)
2. olovligen av växande träd ta gren eller ris eller på annat sätt skada levande träd (12 kap 2 § andra stycket brottsbalken)
3. årligen under tiden den 1 mars - den 20 augusti släppa lös hund i mark där villebråd finns. Under annan tid av året skall hund hållas under sådan tillsyn som erfordras för att hindra att den driver eller förföljer villebråd (12 § jaktstadgan).

Bestämmelser jämlikt 8 § naturvårdskungörelsen
om vård och förvaltning

- a) Reservatet skall vårdas för att skydda fågellivet och tjäna som rekreationsområde. Härvid skall åtgärder för aktiv landskapsvård kunna utföras såväl i sjön som på land.
- b) Reservatet skall förvaltas av Östersunds kommun i enlighet med de bestämmelser om vård och förvaltning som länsstyrelsen utfärdar.
- c) Reservatet skall utmärkas i enlighet med av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar.
- d) För området skall upprättas skötselplan som bl a skall inriktas på att förhindra sjöns igenväxning, kanalisera besöksströmmen och genom aktiva åtgärder sörja för den odlade markens hävd.

3. ÖVERSIKTLIG BESKRIVNING AV BEFINTLIGA FÖRHÅLLANDEN

Naturförhållanden

Ändsjön är en fågelsjö på Frösön med en yta av ca 33 ha. Tilllopp och utlopp utgörs av Djupbäcken i norr respektive Mjällebäcken i söder.

Sjön är grund och näringsrik, med täta bestånd av vass och starr. Igenväxningen av sjöns öppna vattenytor har på senare år bromsats genom skötselåtgärder.

I reservatet ingår också omgivande skogsmark (barrskog, blandskog), ett myrområde samt ett stycke gammal jordbruksmark.

Markanvändning

Den gamla jordbruksmarken nordost om sjön nyttjas för bete.

Skogsmarken norr om sjön nyttjas intensivt för friluftsliv. Här finns ett flertal skidspår och motionsstråk.

Störningskänslighet

Sjön och dess strandområden är störningskänsliga under fåglarnas häckningsperiod.

Inventeringar m m

Thofeldt 1984: Naturreservatet Ändsjön 1973-83, Länsstyrelsen i Jämtlands län 1984:5.

SNV PM 552, Thofeldt och Billing 1974: Ändsjön, inventering och förslag till åtgärder.

II. PLANDEL

1. ÖVERGRIPANDE MÅL

Syftet med naturvårdsförvaltningen är dels att skydda fågellivet, dels att ge goda förutsättningar för friluftsliv inom reservatet.

Igenväxning av sjön skall bromsas genom skötselåtgärder. Den gamla jordbruksmarken skall hållas öppen. Enkla anordningar skall finnas för friluftslivet. Friluftslivet skall kanaliseras för att minska slitaget inom reservatet.

2. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

Naturvårdsförvaltaren svarar för dessa skötselåtgärder om ej annat anges.

Skötsel av skogsmarken (endast rekommendationer)

Skogsmarken har indelats i två zoner med avseende på skogliga åtgärder enligt skötselplanekarta 1. (Ersättningsanspråk kan komma att bli aktuella).

Zon I

Mål: Skogen skall få utvecklas fritt.

Riktlinjer
o åtgärder: Skogen lämnas orörd med undantag för röjning av stigar inom reservatet samt röjning vid fågeltornet.

Zon II

Mål: Skogen skall om möjligt få utvecklas fritt. Alternativt skall ett starkt naturvårdsanpassat skogsbruk bedrivas.

Riktlinjer
o åtgärder: Skogen lämnas om möjligt orörd. Alternativt bedrivs ett naturvårdsanpassat skogsbruk i samråd med naturvårdsförvaltaren och länsstyrelsen.

Skötsel av jordbruksmarken

Mål: Jordbruksmarken i reservatets nordöstra del skall hållas öppen. Den igenväxande jordbruksmarken längs reservatsgränsen i öster lämnas att växa igen och bilda lövdunge.

Riktlinjer
o åtgärder:

Området i reservatets nordöstra del hålls öppet genom bete. Det område som tillåts växa igen får röjas vid behov för att få en öppnare karaktär.

Skötsel av vattenområdet

Mål:

Bevara sjön som en rik fågelsjö. Bromsa igenväxningen genom att minska sjöns näringskapital. Skötselåtgärdernas effekt skall följas upp och dokumenteras (se 5. Dokumentation).

Biodammar

Beskrivning:

Ett hundratal meter uppströms Djupbäckens mynning har bäcken letts via två gölar som fungerar som näringsfällor (se skötselplane-karta). Nedströms respektive bio-damm finns ett överfall. Biodammarna konstruerades 1979.

Riktlinjer
o åtgärder:

Kontinuerlig kalkning av tilloppsvattnet uppströms den övre dammen.

Muddring av den övre dammen till 2-3 m djup. Utförs vart 5:e år med början snarast. Muddermassorna kan läggas i Djupbäckens gamla fåra.

Naturvårdsförvaltaren svarar för detta.

Muddring av sjön

Riktlinjer
o åtgärder:

Muddringen skall minska sedimentens näringsförråd och öka sjöns vattenvolym.

Muddring utförs i sjöns norra del vid inloppet.

Muddermassorna kan placeras på gamla inägan öster om utloppet eller på den öppna marken norr om inloppet. Muddringsvolymen anpassas så att massorna kan planas ut i ett tunt lager. Muddermassorna från 1984 års muddring av utloppet skall också planas ut.

Naturvårdsförvaltaren svarar för detta.

Vinterskörd av vassRiktlinjer
o åtgärder:

Slåtter av vass för att minska uppgrundning av stränderna.

Slåttern utförs vintertid i sjöns norra del, framför allt längs norra och östra stränderna. Skall ske ställvis så att vissa områden lämnas orörda. I skördade områden lämnas vassbårder ut mot öppet vatten.

Vassen bränns på platsen.

Naturvårdsförvaltaren svarar för detta.

Avledning av bottenvattenRiktlinjer
o åtgärder:

Denna åtgärd har lägre prioritet än de ovanstående och kan fungera som komplement om dessa visar sig otillräckliga.

Vid utloppet finns en dagvattenledning som avleder vatten till Mjällebäckens nedre del. Genom att dra en ledning ytterligare några hundra meter upp i sjön kan näringsrikt bottenvatten avledas och sjöns näringsförråd minskas.

3. ANORDNINGAR FÖR REKREATION OCH FRILUFTSLIV

Friluftsanordningar

Beskrivning: Befintliga friluftsanordningar redovisas på skötselplanekarta.

Riktlinjer
o åtgärder:

Stigar, motionsspår - Översyn av stigar och motionsspår skall ske vid behov. För att minska markslitage bör vissa stigsträckor prepareras snarast, detta gäller framför allt stigen längs sjöns östra strand till fågeltornet.

Fågeltorn - Ett fågeltorn finns i norra änden av sjön.

Sanitära anordningar - Saknas.

Naturvårdsförvaltaren svarar för friluftsanordningarna.

Renhållning

Naturvårdsförvaltaren svarar för renhållning inom reservatet.

Information

Beskrivning: Informationstavlor finns utplacerade enligt skötselplanekarta.

Riktlinjer o åtgärder: En informationsskylt placeras i anslutning till fågeltornet. Två vägvisare, FÅGELTORN, placeras enligt skötselplanekarta. En vägvisare, ÄNDSJÖNS NATURRESERVAT, placeras längs Frösövägen vid reservatets sydöstra hörn.

Naturvårdsförvaltaren svarar för informationen.

Övrigt

Fasta orienteringskontroller finns utplacerade i skogsområdet norr om sjön. Dessa ger upphov till onödigt slitage och bör kunna placeras utanför själva reservatet.

Utmärkning av naturreservatets gräns

Reservatsgränsen markeras enligt naturvårdsverkets anvisningar. Naturvårdsförvaltaren svarar för detta.

4. TILLSYN

Naturvårdsförvaltaren svarar för tillsynen.

5. DOKUMENTATION

Naturvårdsförvaltaren skall dokumentera utförda åtgärder genom att ange:

- . område
- . åtgärd
- . tidpunkt
- . kostnad
- . finansiering
- . ev notering om åtgärdens effekt o dyl.

Denna dokumentation skall utgöra underlag vid ev. revidering av skötselplanen. Se bilagd dokumentationsblankett.

Länsstyrelsen bör upprätta och genomföra ett program för uppföljning av fågelfaunan och vegetationens utveckling i sjön.

6. REVIDERING AV SKÖTSELPLANEN

En revidering av skötselplanens riktlinjer inom ramen för angivet mål kan bli nödvändig i framtiden p g a förändrade förhållanden. Detta gäller huvudsakligen skötseln av vattenområdet.

7. FINANSIERING AV NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Ekonomisk utredning

Länsstyrelsen har gjort en ekonomisk utredning (1985) av beräknade kostnader för naturvårdsförvaltningen under perioden 1985-1995. Utredningen biläggs.

Finansiering av naturvårdsförvaltningen

Bekostas av staten: Framställning av informationsskyltar. Program för uppföljning av fågelfaunan och vegetationens utveckling i sjön.

Bekostas av Östersunds kommun: Övriga naturvårdsförvaltningsåtgärder (statsbidrag kan eventuellt påräknas).

FASTIGHETS- OCH MARKÄGARFÖRTECKNING FÖR ÄNDSJÖNS NATURRESERVAT

<u>Fastighetsbeteckning</u>	<u>Markägare</u>
Vagle 4:2	Bengt Rune Brantén
" 4:7	Kurt E N Nolander
" 4:11	Östersunds kommun
Mickelsgård 1:4	Valborg E Fornander m fl
" 1:11	Östersunds kommun
My 1:1	Per Erik Nilssons dödsbo, del av fastigheten som ingår i reservatet ägs av Östersunds kommun
Stensgård 1:42, 1:43	Östersunds kommun
Stadsägor	
742 A+783+784+785+788+ 789+790+932+933	Östersunds kommun
cä gemensamt för stads- ägorna 933	Östersunds kommun
1242	Per Näs
1258	Agneta Kenzelius

SKÖTSELPLANEKARTA 1

ÄNDSJÖNS NATURRESERVAT

Östersunds kommun, Jämtlands län

Kartunderlag: se föregående karta

----- Gräns för naturreservat

□ Skogsmark, zon I och II

▨ Gammal jordbruksmark

▩ Myr

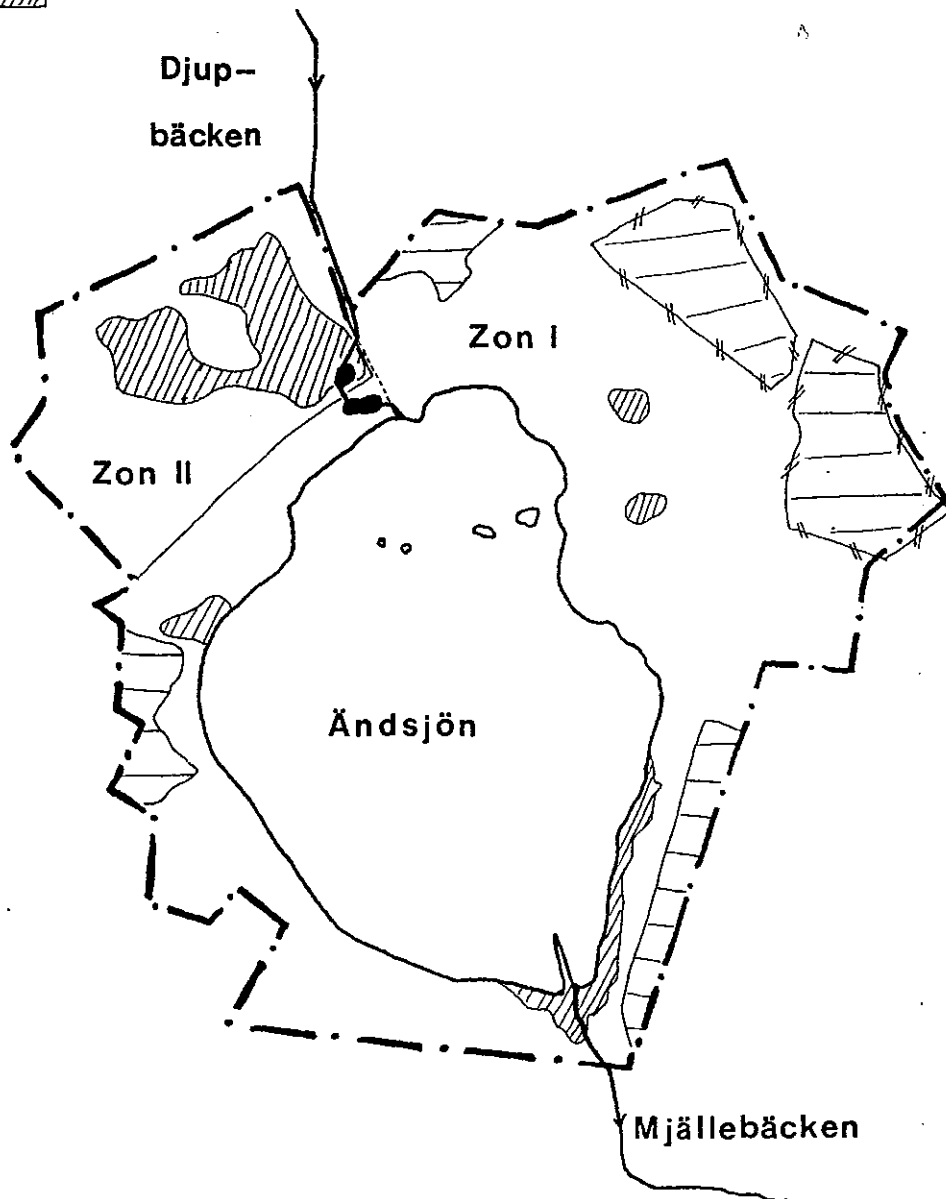
→ Vattendrag

----- Djupbäckens gamla lopp

● Biodamm

Betesfälla

Skala 1:10 000

SKÖTSELPLANEKARTA 2

ÄNDSJÖNS NATURRESERVAT
Östersunds kommun, Jämtlands län

Kartunderlag: se föregående karta

— · — Gräns för naturreservat

==== Väg

..... Stig

→ Vattendrag

- - - - - Djupbäckens gamla lopp

● Biodamm

— / — Betesfälla

P Parkering

I Informationstavla

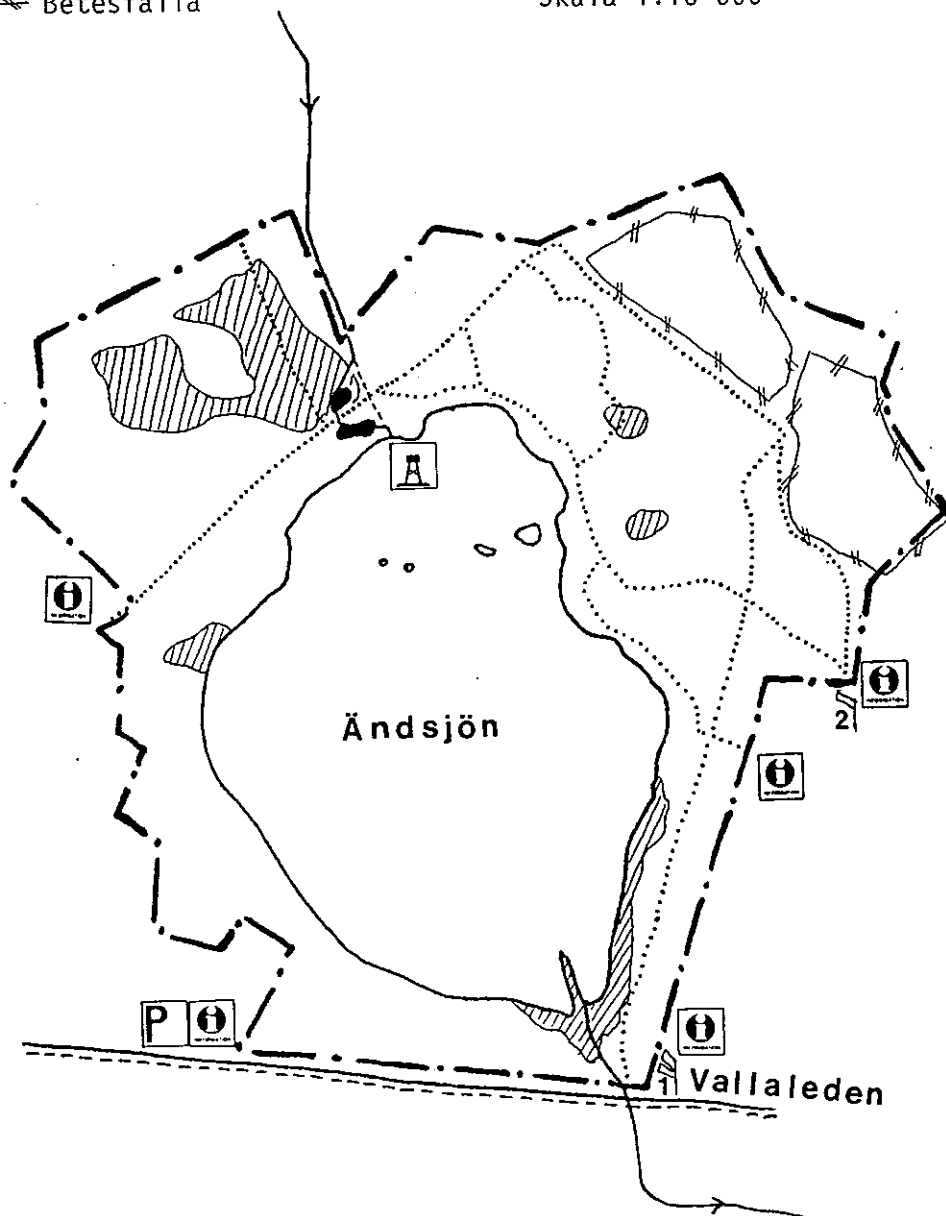
A Fågeltorn

Y Vägvisare:

1. ÄNDSJÖNS NATURRESERVAT

2. FÅGELTORN

Skala 1:10 000

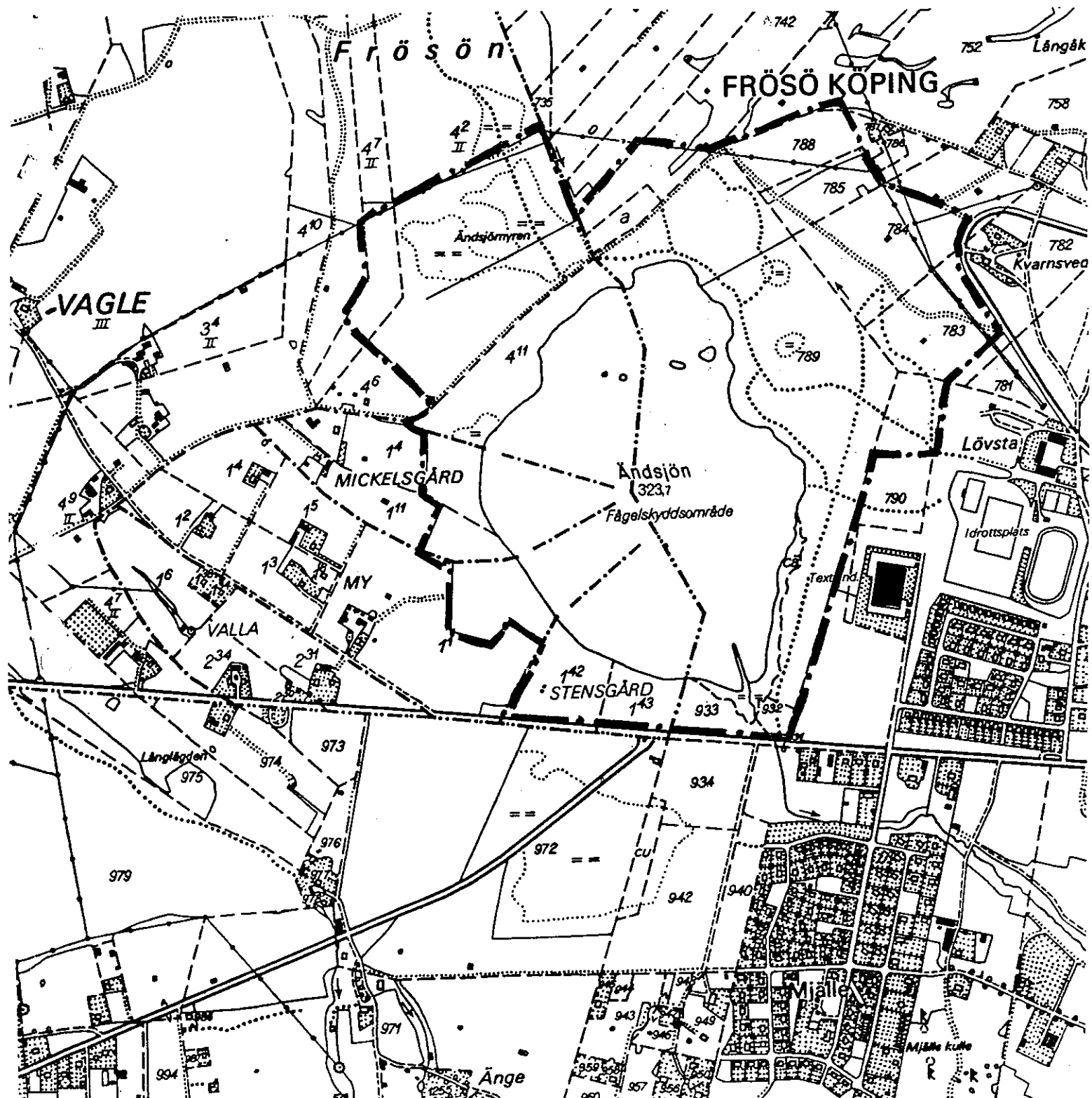
KARTA

ÄNDSJÖNS NATURRESERVAT
Östersunds kommun, Jämtlands län

Kartunderlag: Utdrag ur ekonomiskt kartblad
194 17 (beteckningar, se teckenförklaring
på ekon. kartbl.).

—•— Gräns för naturreservat

Skala 1:10 000

Naturvårdsobjekt: Ändsjöns naturreservat

Kommun: Östersund

Län: Jämtlands län

UTREDNING AV KOSTNADER FOR NATURVÅRDSFÖRVALTNINGEN

Undantagen från fastställelse enligt 9 § NVF

Skötse- löms- råde / skötse- objekt	Typ av åtgärd	Antal dagsverken		Investeringarbehov i kr (avser material, maskiner etc) År 1-5	År 6-10
		År 1-5	År 6-10		
	<u>Istandsättnings- åtgärder:</u>				
	Preparering av stigar	20		20 000	
	<u>Underhållsåtg.:</u>				
	Kalkning och muddring av bio- dammar	3	3	5 000	5 000
	Muddring			200-300 000 (inklusive arbete)	
	Vasslätter	5/år	5/år	5 000/år	5 000/år
	Tillsyn och underhåll	10/år	10/år		

Naturvårdsobjekt: Ändsjöns naturreservat
Kommun: Östersund
Län: Jämtlands län

DOKUMENTATION AV UTFÖRDA ÅTGÄRDER

Skötselområde/ objektnummer	Utförd åtgärd	Datum	Kostnad	Finansiering	Ev noteringar om åtgärdens effekt o dyl

Utökning av Ändsjöns naturreservat i Östersunds kommun

Beskrivning av reservatet: Ändsjön är Frösöns enda sjö. Dess yta har uppmätts till c a 33 hektar. Sjön har ett rikt fågelliv. År 1940 fridlystes sjön enligt naturminneslagen i syfte att freda fågellivet. På grund av bebyggelseutvecklingen på Frösön under de senaste åren har Ändsjön med närmaste omgivningar även fått stor betydelse som närströvsområde för Frösöns och Östersunds befolkning.

Reservatets benämning: Ändsjöns naturreservat

Kommun: Östersunds kommun

Socken: Frösö socken

././ Fastigheter: Se bifogad bilaga

././ Lägesbeskrivning: Se bifogad karta

Areal: C a 97 ha

Därav landareal: C a 64 ha

Förvaltare: Skogsvårdsstyrelsen

././ Ägarkategori: Se bifogad fastighetsförteckning

Grund för beslutet: Reservatet syftar till att skydda fågellivet i sjön samt att tillgodose allmänhetens behov av områden för friluftslivet.

Ärendets handläggning

Byggnadsnämnden har yttrat sig i ärendet. Förslaget till reservat har hållits tillgängligt för granskning på kommunstyrelsens expedition och hos länsstyrelsen under tiden den 3 juli - 8 augusti 1975, varjämte länsstyrelsen den 15 april 1975 hållit ett informationsmöte i ärendet. Kungörelse om utställandet av förslaget har varit införd i Östersunds-Posten och Länstidningen. Markägare och innehavare av särskild rätt till marken har vidare beretts tillfälle att framföra erinringar mot den föreslagna åtgärden.

Magnus Albinsson, Byvägen 144, 832 00 Frösön, har framfört vissa synpunkter, vilka i väsentlig utsträckning beaktats i detta beslut.

Naturv. enh. (Frösön)

1975-12-15

Registernr 48
11.111-1505-75

Bengt Brantén, Musseronvägen 45, 141 46 Huddinge, har såsom ägare av Vagled 4:2 uppgett sig biträda förslaget men förbehållit sig att i förekommande fall erhålla ersättning "för fördyrade avverkningskostnader eller minskade intäkter".

Med anledning av vad Brantén anfört erinrar länsstyrelsen om innehållet i 26 § naturvårdslagen, enligt vilken bestämmelse ersättning under vissa förhållanden kan utgå till fastighetsägare och ägare av särskild rätt.

I övrigt har inga erinringar framförts i ärendet.

Med stöd av 7 § naturvårdslagen (1974:1028) förklarar länsstyrelsen det område som utmärkts på bifogade karta som naturreservat.

Reservatsföreskrifter: För att trygga ändamålet med reservatet förordnar länsstyrelsen med stöd av 8-10 §§ naturvårdslagen samt 7 § naturvårdskungörelsen (1974:1028) att nedan angivna föreskrifter samt vård- och förvaltningsbestämmelser skall gälla beträffande området.

Föreskrifter jämlikt 8 § naturvårdslagen angående inskränkning i markägares och annan sakägares rätt att förfoga över fastighet inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar områdets topografi och landskapets allmänna karaktär
2. utan länsstyrelsens tillstånd uppföra helt ny byggnad
3. utan länsstyrelsens tillstånd avverka skog eller skogsodla
4. jaga

Föreskrifter jämlikt 10 § naturvårdslagen om vad allmänheten har att iakttaga inom reservatet

Utöver föreskrifter och förbud i andra lagar och författningar skall förbud gälla att

1. störa djurlivet (t ex genom att från nära håll fotografera fågelliv, lya, gryt eller motsvarande eller klättra i boträd, bortföra eller skada fågelägg eller bo)
2. gräva upp buskar, örter, gräs, mossor eller lavar

3. färdas på sjön under den tid, den är isfri
4. göra upp eld annat än på särskilt anvisade platser
5. framföra motordrivet fordon annat än i samband med området skötsel
6. vidta åtgärder som strider mot syftet med reservatet

I övrigt erinras om vissa allmänna gällande bestämmelser såsom förbud mot att

1. skräpa ned utomhus, vare sig inom naturen eller inom bebyggda områden, med plåt, glas, plast, papper, avfall eller annat (23 § naturvårdslagen)
2. olovligen av växande träd ta gren eller ris eller på annat sätt skada levande träd (12 kap 2 § andra stycket brottsbalken)
3. årligen under tiden den 1 mars - den 20 augusti släpp lös hund i mark där villebråd finns. Under annan tid av året skall hund hållas under sådan tillsyn som erfordras för att hindra att den driver eller förföljer villebråd (12 § jaktstadgan)

Bestämmelser jämlikt 8 § naturvårdskungörelsen om vård och förvaltning

---

- a) Reservatet skall vårdas för att skydda fågellivet och tjäna som rekreationsområde. Härvid skall åtgärder för aktiv landskapsvård kunna utföras såväl i sjön som på land.
- b) Reservatet skall förvaltas av Skogsvårdsstyrelsen i länet i enlighet med de bestämmelser om vård och förvaltning som länsstyrelsen utfärdar.
- c) Reservatet skall utmärkas i enlighet med av statens naturvårdsverk utfärdade anvisningar.
- d) För området skall upprättas skötselplan som bl a skall inriktas på att förhindra sjöns igenväxning, kanalisera besöksströmmen och genom aktiva åtgärder sörja för den odlade markens hävd.

Länsstyrelsen upphäver slutligen det av länsstyrelsen den 7 oktober 1940 meddelade beslutet om fridlysning för fågellivets skull av Ändsjön (nr 428 - 107/1937 E.D.

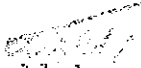
1975-12-15

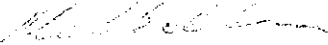
Registernr 48
11.111-1505-75

I den slutliga handläggningen av detta ärende i vilket länsstyrelsens styrelse beslutat och byrådirektören Mats Deltin varit föredragande har även länsassessorn Erik Berglund, länsarkitekten Bertil Almerud och överlantmätaren Tord Bergsjö deltagit.

I styrelsens beslut har deltagit stf landshövding Lars Calleberg samt ledamöterna Olle Karlsson, Gunvor Larsson, Utas, Lars Nystedt, Marianne Stålberg, Birger Nilsson, Nils Eriksson och Arne Ekwärn.

./. Besvärshänvisning i bilaga.

Lars Calleberg

Mats Deltin

Besvär över detta beslut kan anföras genom skrivelse till jordbruksdepartementet, Fack, 103 10 Stockholm, och skall ha kommit in dit inom tre veckor från den dag klaganden fått del av beslutet, vilket skall anses ha skett den 15 januari 1976.

Klaganden bör i besvärsskrivelsen tydligt ange länsstyrelsens beslut eller foga beslutet till skrivelsen. Vidare bör klaganden meddela sin fullständiga adress.

Tillhör Ändsjöns naturreservat

AVTAL

om landskapsvård genom hästbete inom Ändsjöns naturreservat genom engångsåtgärder och skötselåtagande

---

Länsstyrelsen i Jämtlands län och Östersunds ryttarklubb, Tanne ridskola adress Tanne, 832 00 FRÖSÖN, i det följande kallad brukaren, har träffat följande avtal.

§ 1

Länsstyrelsen ansvarar för de åtgärder som framgår av § 2.

Brukaren åtar sig att, utan ersättning under tiden från 1980-01-01 till 1988-07-01 svara för de åtgärder som framgår av § 3.

§ 2

Länsstyrelsen ansvarar för inköp och uppförande av hästbetesstängsel avseende två fällor, se bifogad karta. Även viss träd- och buskröjning skall genomföras genom länsstyrelsens försorg.

§ 3

Brukaren åtar sig att

- a) väl hävda de i bifogade karta markerade områdena genom hästbete
- b) väl vårda stängslet
- c) förse hästarna med erforderligt vatten och andra anordningar för hästarnas trivsel
- d) städa och tillse betesområdet så att konflikter med allmänheten undviks
- e) inte i övrigt vidtaga åtgärd som strider mot reservatets syfte.

§ 4

Erfarenheter från hästbete har visat att det ofta uppstår skador på mark och vegetation, exempelvis trampsador, sönderbeining och trädslitage. Även konflikter med det rörliga friluftslivet kan uppstå.

Sådana effekter strider mot syftet med reservatet och de landskapsvårdande åtgärderna. Länsstyrelsen förbehåller sig rätten att kontrollera och reglera betets omfattning så att nämnda effekter inte uppstår.

§ 5

Tvist rörande detta avtal och alla därav föranledda rättsförhållanden skall avgöras genom skiljedom enligt gällande lag om skiljemän.

§ 6

Detta avtal gäller endast under förutsättning att länsstyrelsen erhåller medel från naturvårdsverkets vårdanslag eller länsarbetsnämnden för att utföra de åtgärder som nämns i § 2.

§ 7

Detta avtal har upprättats i två exemplar, av vilka brukaren och länsstyrelsen tagit var sitt.

Stersund
.....
Ort

1/11 1979
.....
Datum

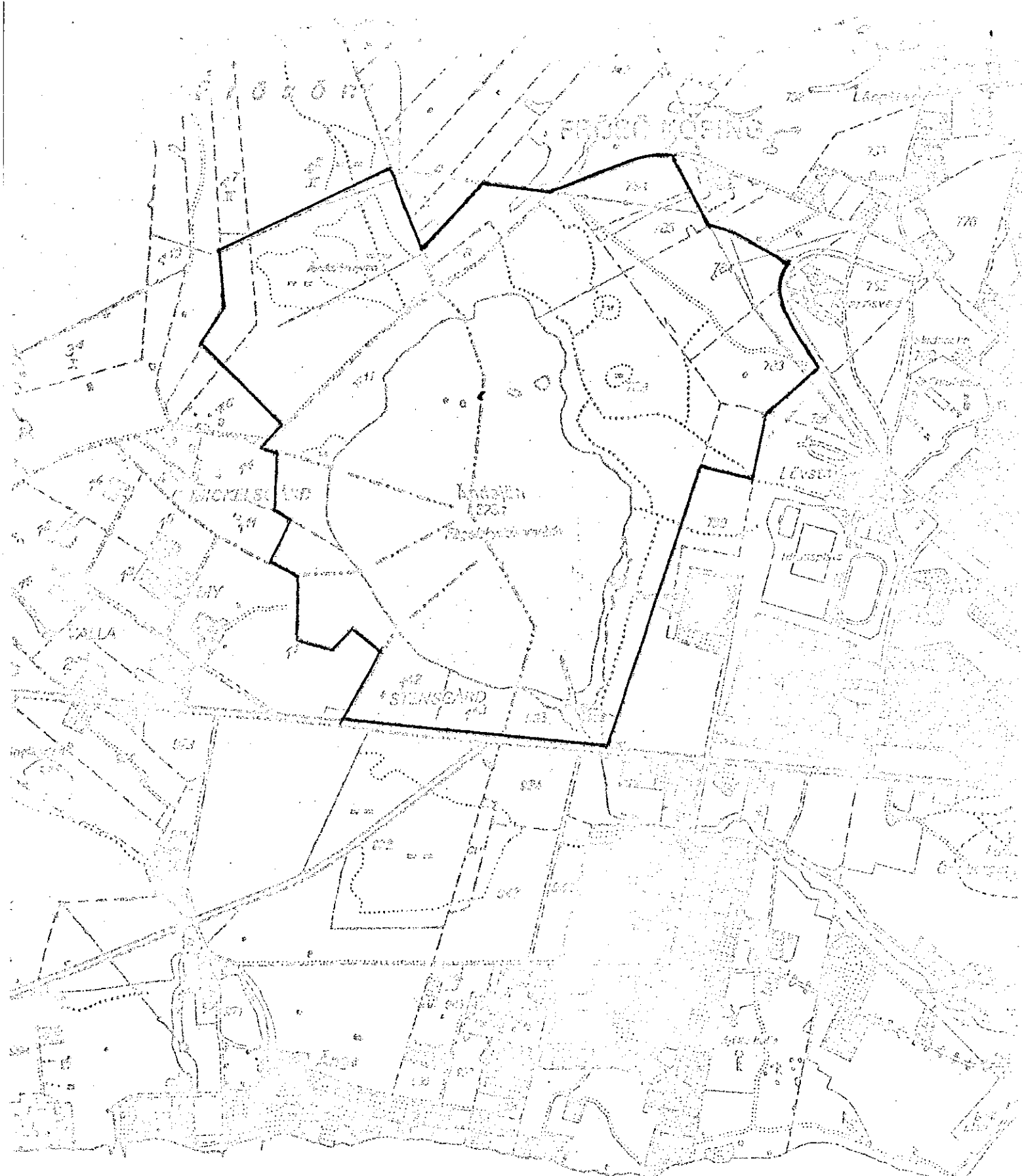
[Signature]
.....
Brukare
CATERVÄNS
BYTTARELUBB
907 BC SUNDVÄR

Ruben Johansson
.....
Länsstyrelsen gm
Ruben Johansson

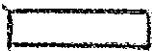
Bevittnas:

[Signature]
.....

[Signature]
.....
Nypman 47
[Signature]

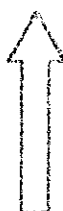
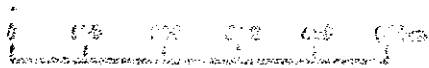

Teknisk förklaring

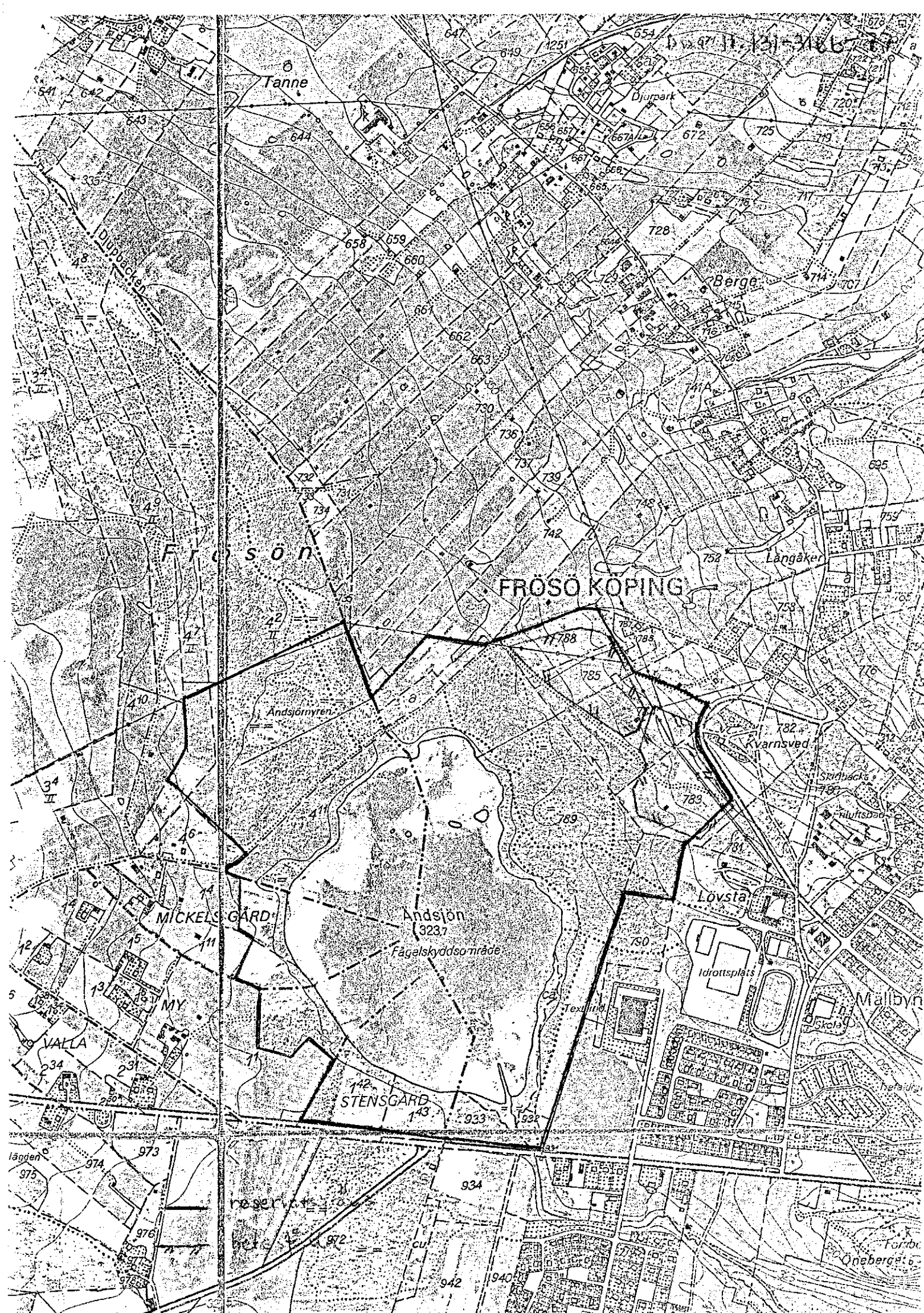

Reservteori

Skala: 1:10 000

Storbyn
R100-005

Länsstyrelsens i Jämtlands län
resolution i nedannämnda ärende rörande
fridlysning av naturminne; given i Östersund
å landskansliet den 7 oktober 1940.

Naturminnets beskaffenhet och areal:
Skydd för fågelliv

Kommun:
Frösö köping

Fastighet:
Ändsjön jämte ett strandområde runt om den-
samma norr om landsvägen Östersund-Frösö
kyrka intill en bredd av 100 m

Lägesbeskrivning i övrigt:

Sökande:
Frösö Hembygdsförening, Östersund

Ägare:

Förvaltare:

Fridlysningsföreskrifter:

- Förbjudet att döda, skada, fånga eller eljest ofreda fåglar, av vad slag det vara må, eller att skada eller borttaga deras ägg och bon,
- att idka jak/t eller medföra hund,
- att fälla eller skada växande träd, borthugga eller annorledes förstöra buskar och snår, bryta grenar och kvistar av växande träd eller att byta vass,
- att bortföra kullfallna träd eller å merken liggande grenar och kvistar eller borttaga växter eller växtdeelar,
- att uppsätta tält, bada eller uppgöra eld,
- att avstjälpa sopor eller dylikt, samt
- att befara sjön under den tid, den är isfri.

Ändring av skötselplan för Ändsjöns naturreservat
Skötselplanen fastställd den 8 januari 1988
(dnr 11.1211-2769-85)

BESLUT

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 9 § naturvårdsförordningen att följande ändring skall göras under rubriken "Skötsel av vattenområden" i skötselplanen.

II. PLANDEL

2. DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK OCH VATTEN

Skötsel av vattenområden

Avsnittet Muddring av sjön skall bytas ut mot följande:

Bekämpning av vass

Strandnära vassområden som efterhand tenderar att övergå i fastmark bekämpas genom upprepad körning med bandvagn. Erfarenheter från andra områden visar att rotfilten går att bekämpa på detta sätt. Resultatet blir en "blå bård" mellan stranden och de yttre vassarna, vilket gynnar fågellivet. Vassbekämpningen utförs i etapper enligt kartbilaga och följs upp genom inventeringar. Inventeringarna skall dels ta upp eventuella förändringar av fågellivet, dels utfallet i vunen sjöyta.

Naturvårdsförvaltaren svarar för detta.

MOTIVERING

Nyvunna erfarenheter visar att muddring inte är att rekommendera i en sjö av Ändsjöns typ. Muddring grumlar vattnet, frigör näringsämnen och kan bidra till ökad igenväxning på andra håll i sjön.

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, miljö- och naturresursdepartementet, se bilaga.

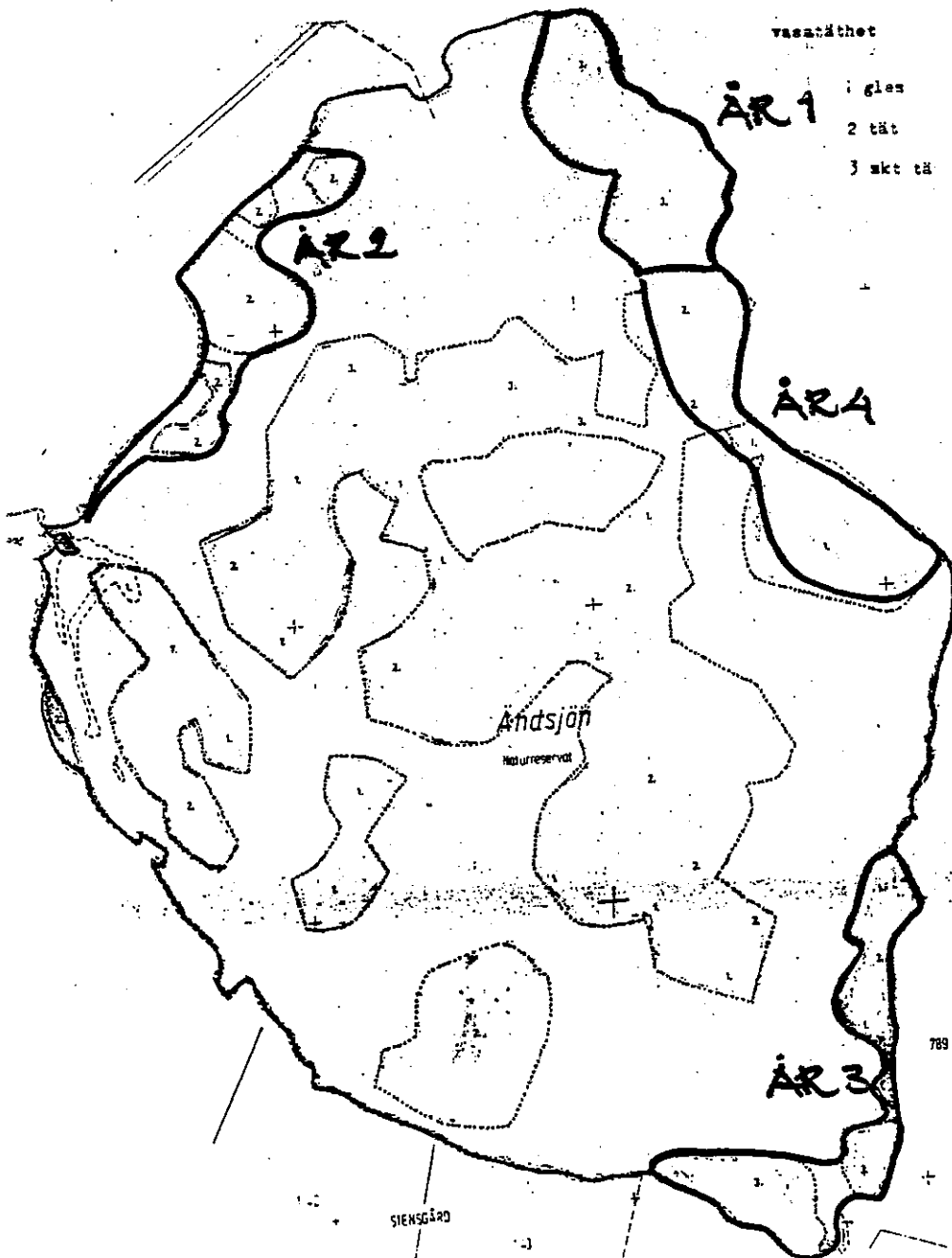
Mats Deltin

O Ternström

1993-05-11

231-3484-93^{2.}

Kopia till
Naturvårdsverket
Skogsvårdsstyrelsen
Östersunds kommun, nämndkontoret
Berörda fastighetsägare enligt förteckning
Reservatspärmen

FÖRESLAGNA VASSBEKÄMPNINGSETA

FASTIGHETSÄGARFÖRTECKNING, ÄNDSJÖNS NATURRESERVAT

Persson, Sigvard Långåker 180, 832 00 FRÖSÖN	Frösö-Berge 20:7
Lander, Gerd Tornv 4, 832 00 FRÖSÖN	"-
Källkvist, Ingrid Nordantjäl 3525, 880 40 RAMSELE	Frösö-Berge 20:9
Gabrielsson, Lars Bertil Berge Pl 221, 832 00 FRÖSÖN	Frösö-Berge 21:86
Gabrielsson, Per-Ingvar Berge Pl 220, 832 00 FRÖSÖN	"-
Persson, Karl Erik Rosenv 1, 672 00 ÅRJÄNG	Frösö-Berge 21:160
Sjöqvist, Ingrid Bäck 2009, 820 65 FORSA	"-
Bolin, Ingrid Elisabet Andra Villag 1, 502 44 BORÅS	"-
Nilsson, Per Erik, dödsbo. Vagled 1955, 832 00 FRÖSÖN	My 1:1
Brantén, Bengt Rune Musseronv 45, 141 60 HUDDINGE	Vagle 4:2
Östersunds kommun 831 82 ÖSTERSUND	Frösö 2:22 Frösö-Berge 19:9 "- 21:159 "- 21:161 "- 21:185 "- 21:186 "- 21:187 "- 21:190 Kabbelekan 2 Stensgård 1:42 "- 1:43 Vagle 4:11 Valla 13:1 "- 13:2 "- 13:3
Information saknas	Frösö S:28 Frösö-Berge S:2, "- S:12 Valla S:18

HUR MAN ÖVERKLAGAR TILL REGERINGEN,
MILJÖ- OCH NATURRESURSDEPARTEMENTET

Vill Ni överklaga länsstyrelsens beslut kan Ni skriva till regeringen.

Skrivelsen skall dock skickas eller lämnas till länsstyrelsen, 831 86 Östersund.

Länsstyrelsen måste ha fått Ert brev inom tre veckor från den dag Ni fick del av beslutet, annars kan Ert överklagande inte tas upp.

I brevet skall Ni

- tala om vilket beslut Ni överklagar, t ex genom att ange ärendets nummer (diarienumret)
- redogöra för dels varför Ni menar att länsstyrelsens beslut är felaktigt, dels hur Ni anser att beslutet skall ändras.

Ni undertecknar brevet, förtydligar namnteckningen och uppger postadress och telefonnummer.

Om Ni har handlingar eller annat som Ni anser stöder Er ståndpunkt, så bör Ni skicka med det.

Ni kan givetsvis anlita ombud att sköta överklagandet åt Er.

Behöver Ni veta mer om hur Ni skall gå till väga, så ring eller skriv till länsstyrelsen.